



Informatiedocument voor raadsleden

1 april 2026

Voorwoord

Beste leden van de raad,

Allereerst feliciteren wij u met uw benoeming tot raadslid van de gemeente Hellendoorn. Het vervullen van het raadslidmaatschap is een belangrijke verantwoordelijkheid en levert een waardevolle bijdrage aan onze lokale democratie.

Om u te ondersteunen bij de start van deze periode heeft de ambtelijke organisatie dit informatiedocument samengesteld. Het document bundelt een aantal belangrijke ontwikkelingen, opgaven en achtergronden die in onze gemeente spelen. Tegelijk is het goed om te benadrukken dat dit document geen volledig overzicht vormt van alles wat er binnen de organisatie speelt. Wij hopen dat deze informatie helpt bij het snel wegwijs worden in de belangrijkste dossiers en bij de gesprekken die de komende tijd plaatsvinden, onder andere rond de vorming van een coalitie.

De intentie van dit document is nadrukkelijk om informatie zo waardevrij mogelijk te verstrekken. We hebben geprobeerd onderwerpen feitelijk te beschrijven en verschillende ontwikkelingen en aandachtspunten inzichtelijk te maken. Daarbij is het uitdrukkelijk niet de bedoeling om te sturen op politieke keuzes of prioriteiten. Het staat u vanzelfsprekend vrij om deze informatie wel of niet te gebruiken in uw overwegingen.

Wanneer u behoefte heeft aan nadere toelichting, aanvullende achtergrondinformatie of een verdiepend gesprek over één van de onderwerpen uit dit document of over andere onderwerpen, dan doen wij dit graag en zorgen we ervoor dat de benodigde informatie beschikbaar komt.

Wij wensen u veel succes bij uw werk als raadslid.

Met hartelijke groet,

Adrie Ouwehand
Gemeentesecretaris gemeente Hellendoorn



Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer	4
1.1 Identiteit.....	4
1.2 Onze missie.....	4
1.3 Leeswijzer.....	4
2. Waar staan we?	5
2.1 Hellendoornse boekenkast.....	6
2.2 Landelijk coalitieakkoord.....	7
2.3 Regionale samenwerkingen.....	9
2.3.1 Ruimtelijke Ontwikkelstrategie (ROS) Twente.....	10
2.4 Overkoepelende thema's en ambities.....	11
2.4.1 Omgevingswet.....	11
2.4.1.1 Omgevingsvisie: Hellendoorn 2040.....	11
2.4.1.2 Volkshuisvestingsprogramma.....	12
2.4.1.3 Warmteprogramma.....	12
2.4.1.4 Water en rioleringsprogramma.....	13
2.4.1.5 Omgevingsplan.....	14
2.4.2 Herinrichting raadszaal en hal.....	15
2.4.3 Herijking subsidieproces.....	16
2.5 De organisatie.....	18
2.6 Financiën.....	19
2.6.1 Planning en controlcyclus.....	19
2.6.2 Financieel perspectief komende vier jaar.....	19
2.6.3 Financiële doorkijk 2040.....	20
3. Toelichting per opgave	22
3.1 Leefbare kernen en wijken.....	23
3.1.1 Routekaart naar 1000 woningen.....	23
3.1.2 Huisvestings aandachtsgroepen.....	23
3.1.3 Spreidingswet.....	24
3.1.4 Eén derde regeling.....	26
3.2 Iedereen doet mee.....	28
3.2.1 Strategische visie op het sociaal en maatschappelijk domein.....	28
3.2.2 Statuswijziging Oekraïense ontheemden.....	29
3.2.3 GALA en AZWA.....	30
3.3 Vitaal buitengebied.....	32
3.3.1 Stikstof.....	32
3.4 Toekomstbestendig en duurzaam ontwikkelen.....	34
3.4.1 Programma Duurzaamheid.....	34
3.4.2 Energietransitie.....	35
3.4.3 Netcongestie.....	36
4. Bijlage	37
4.1 De omgevingswet.....	37
4.1.1 Het stelsel in één oogopslag.....	37
4.1.2 De instrumenten (wat is het en wie is bevoegd?).....	37
4.1.3 Samengevat.....	38

1. Inleiding en leeswijzer

Dit informatiedocument is opgesteld door de ambtelijke organisatie voor de nieuwe raadsperiode. Het geeft een overzicht van belangrijke uitgangspunten, samenwerkingen en opgaven in onze gemeente. Zo kunnen nieuwe en zittende raadsleden snel inzicht krijgen in de onderwerpen die de komende jaren aandacht vragen. Het document is geen volledig overzicht van alles wat er binnen de organisatie gebeurt. De nadruk ligt vooral op dossiers en ontwikkelingen waar de raad de komende periode richting aan kan geven of besluiten over kan nemen.

1.1. Onze identiteit

In **Het Verhaal van Hellendoorn** staat de identiteit van de gemeente beschreven. Volgens het Verhaal van Hellendoorn bestaat de gemeente uit verschillende kernen en buitengebieden met elk een eigen karakter. In die kernen is de gemeenschapszin sterk. Inwoners hebben oog voor hun omgeving en helpen elkaar waar dat nodig is. Dat wordt vaak omschreven als noaberschap: naar elkaar omkijken en samen de schouders eronder zetten.

Daarnaast geeft het Verhaal van Hellendoorn aan dat het landschap een belangrijke rol speelt in de identiteit van onze gemeente. De Sallandse Heuvelrug, de Regge en de dorpen en buurtschappen geven de gemeente Hellendoorn haar karakter. Natuur, ruimte en leefkwaliteit zijn daarom belangrijke waarden voor inwoners en bezoekers.

De gemeente Hellendoorn wordt daarnaast beschreven als nuchter, ondernemend en veerkrachtig. Inwoners, ondernemers en organisaties zoeken samen naar oplossingen die passen bij de schaal en het karakter van onze gemeente. Tegelijk kijken we vooruit. We koesteren tradities en het karakter van onze kernen, maar zien ook dat de samenleving verandert. Dat vraagt om keuzes die passen bij de toekomst van de gemeente Hellendoorn.

1.2 Missie Hellendoorn 2040

In het koersdocument Hellendoorn 2040 is de missie opgenomen dat onze gemeente in 2040 en daarna nog steeds een fijne plek is om te wonen, te ondernemen, te werken en te ontspannen. Op basis van de kwaliteiten van onze gemeente, verwachte ontwikkelingen en wat inwoners, ondernemers en organisaties hebben ingebracht, streven we naar een gemeente waar:

- natuur, landschap en cultuurhistorie belangrijk zijn voor onze identiteit en voor recreatie;
- mensen wonen, werken en ontspannen in een gezonde leefomgeving;
- inwoners zich met elkaar verbonden voelen en noaberschap vanzelfsprekend is.

Deze missie geeft richting aan de keuzes die we maken. Ze helpt om samenhang te houden tussen beleid, uitvoering en financiën. Ook helpt ze om onderwerpen niet los van elkaar te bekijken, maar steeds te kijken hoe besluiten bijdragen aan de toekomst van de gemeente Hellendoorn.

1.3 Leeswijzer

Dit document bestaat uit drie delen. In het eerste deel staan de identiteit van Hellendoorn en de missie richting 2040. Dit vormt de basis: wie we zijn als gemeente en welke richting we op de lange termijn voor ogen hebben.

Het tweede deel geeft een overzicht van de belangrijkste kaders aan het begin van deze raadsperiode. Hierin komt onder meer de 'Hellendoornse boekenkast' aan bod: een overzichtspagina met links naar relevante documenten. Daarnaast vindt u hier informatie over landelijke ontwikkelingen, regionale samenwerkingen, overkoepelende thema's en ambities, de inrichting van de organisatie en de financiële uitgangspositie.

In het derde deel lichten we de opgaven toe die zijn vastgesteld in het Koersdocument Hellendoorn 2040, waarin de gemeenteraad richting heeft gegeven aan de ontwikkeling van onze gemeente op de lange termijn. Per opgave beschrijven we wat er speelt, wat al in gang is gezet en welke aandachtspunten of ontwikkelingen relevant zijn voor de komende periode.

2. Waar staan we?

In dit hoofdstuk staat een aantal basiszaken op een rij om een beeld te geven van waar de gemeente Hellendoorn aan het begin van de nieuwe raadsperiode staat. Het gaat om praktische informatie en korte overzichten die helpen bij het snel terugvinden van achtergronden, eerdere keuzes en de belangrijkste lijnen in beleid en uitvoering.

Achtereenvolgens komen de Hellendoornse boekenkast, landelijke ontwikkelingen, regionale samenwerkingen, overkoepelende thema's en ambities, de organisatie en de financiën aan bod. Samen geven deze onderdelen een eerste indruk van de context waarbinnen de raad de komende periode aan de slag gaat.

Toelichting Hellendoornse boekenkast

De Hellendoornse boekenkast is een digitaal overzicht dat helpt om snel de weg te vinden naar vastgestelde beleidsstukken en bijbehorende documenten. Dit overzicht is ingericht als een digitale 'boekenkast'. Via de verschillende 'boeken' kunt u doorklikken naar de documenten in het systeem.

De documenten zijn geordend met een kleurcodering. De kleuren geven aan op welk sturingsniveau een document vooral zit: van richting en ambities tot inrichting en uitvoering. De indeling is bedoeld als lees- en zoekhulp. Sommige documenten raken meerdere niveaus en hebben daarom een combinatiekleur.

- Geel (strategisch): beschrijft ambities, uitgangspunten en gewenste ontwikkelingen.
- Rood (strategisch/tactisch): vertaalt ambities naar keuzes, opgaven en prioriteiten.
- Roze (tactisch): werkt beleidskeuzes uit naar aanpak, instrumenten en afspraken.
- Blauw (tactisch/operationeel): beschrijft de inrichting van de uitvoering, rollen en processen.
- Groen (operationeel): gaat over de concrete uitvoering, zoals werkafspraken en werkinstructies.

Voor het openen van de boekenkast en de links is een login in NotuBiz nodig. Dit is het systeem waarin raadsstukken en andere bestuurlijke documenten staan. Zonder inloggen werkt de navigatie niet volledig.

De Hellendoornse boekenkast vindt u op de volgende pagina.

2.2 Landelijk coalitieakkoord

Het landelijke coalitieakkoord 'Aan de slag' is gepubliceerd op 30 januari 2026. In dit akkoord staan de plannen van de coalitiepartijen voor het kabinet voor de periode 2026–2030. De plannen die hierin gepresenteerd staan, zijn ook van invloed op onze gemeente. Hieronder leest u daar meer over.

In het akkoord staat dat het kabinet de samenwerking met medeoverheden wil versterken. Medeoverheden zijn bijvoorbeeld gemeenten, provincies en waterschappen. Bij nieuwe taken of beleid voor medeoverheden wil het kabinet een uitvoeringstoets gebruiken. Een uitvoeringstoets onderzoekt of beleid goed uitvoerbaar is. Daarbij wordt gekeken naar onder andere capaciteit, middelen en termijnen.

Jeugd en sociaal domein

In het coalitieakkoord staat dat de coalitiepartijen meer willen inzetten op preventie en op het voorkomen van zwaardere vormen van jeugdhulp. Ook willen zij duidelijker onderscheid maken tussen preventie, lichte (opvoed)ondersteuning en specialistische zorg.

Daarnaast staat in het akkoord dat problemen die niet direct zorg zijn, zoals schulden of een scheiding, minder vaak via de jeugdzorg moeten worden opgepakt. Volgens de coalitiepartijen moeten deze vragen vaker via preventie of andere vormen van ondersteuning worden opgelost.

Verder staat in het coalitieakkoord dat het kabinet wil kijken naar de manier waarop huishoudelijke hulp via de Wmo wordt geregeld. De Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) regelt hulp en ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. De coalitiepartijen willen dat inwoners die huishoudelijke hulp zelf kunnen betalen, deze vaker zelf organiseren en betalen. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor ondersteuning van inwoners die dat niet zelf kunnen.

Wat betekent dit voor de gemeente Hellendoorn?

Een deel van de hulpvragen die nu (deels) via jeugdhulp lopen, zal volgens de kabinetsrichting meer via preventie en het sociaal domein moeten worden opgepakt. Het kabinet wil meer inzetten op het voorkomen van zwaardere jeugdhulp. Tegelijk blijft de vraag naar jeugdhulp toenemen.

Daarnaast wil het kabinet kijken naar de manier waarop huishoudelijke ondersteuning via de Wmo wordt geregeld. Mogelijke wijzigingen kunnen gevolgen hebben voor de inrichting van Wmo-voorzieningen en voor de manier waarop gemeenten ondersteuning aan inwoners organiseren. Het coalitieakkoord noemt ook besparingen voor het Rijk op dit onderdeel. Het akkoord beschrijft echter niet hoe deze veranderingen financieel worden doorvertaald naar gemeenten.

Woningbouw en energietransitie

Het coalitieakkoord beschrijft een sterkere rol van het Rijk bij wonen en woningbouw. Het Rijk wil meer sturen met nationale kaders en rijksinstrumenten om woningbouw te stimuleren. In het akkoord wordt ook het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) genoemd. Dit is een rijksprogramma dat zich richt op het verbeteren van leefbaarheid en veiligheid in kwetsbare gebieden.

Gemeenten hebben verschillende taken in de energietransitie. De energietransitie gaat over de overgang van fossiele energie naar duurzame energie. De afgelopen jaren zijn de taken van gemeenten op dit gebied gegroeid. Volgens het coalitieakkoord komen er geen extra uitvoeringsmiddelen voor deze taken. Dat is opvallend, omdat de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) eerder heeft geadviseerd om gemeenten hiervoor extra middelen te geven.

Positief is dat het kabinet de begrotingssystematiek voor wonen, infrastructuur, energie en klimaat wil verbreden naar acht jaar. Hierdoor kunnen overheden beter plannen voor de langere termijn. Dit levert echter geen extra financiële ruimte op.

Wat betekent dit voor de gemeente Hellendoorn?

Beleids- en uitvoeringskaders voor wonen en woningbouw worden volgens de kabinetslijn meer nationaal gestuurd. Gemeenten moeten daarbij aansluiten op rijksinstrumenten en nationale programma's.

De ambitie van het Rijk voor woningbouw is groot. Gemeenten moeten daarbij ook investeren in infrastructuur en voorzieningen, zoals scholen, sportvoorzieningen en wijkvoorzieningen. Tegelijk is de onderhoudsopgave voor bestaande infrastructuur groot. Het coalitieakkoord noemt hiervoor geen extra middelen voor gemeenten.

Sociale zekerheid

In het coalitieakkoord staan maatregelen die mogelijk extra druk kunnen leggen op de bijstand. Zo wordt voorgesteld om de WW-uitkering (Werkloosheidswet) te verkorten naar één jaar. Ook wordt gesproken over een versoering van de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

Wat betekent dit voor de gemeente Hellendoorn?

Door deze maatregelen kunnen mogelijk meer inwoners een beroep doen op de bijstand. Dit geldt ook voor de bijzondere bijstand. Dit is een regeling voor inwoners met een laag inkomen die noodzakelijke extra kosten niet zelf kunnen betalen. Als meer inwoners hiervan gebruikmaken, kan dit leiden tot hogere uitgaven aan uitkeringen voor de gemeente.

Asiel en opvang

In het coalitieakkoord staat dat de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) voorlopig van kracht blijft. Deze wet regelt dat de opvang van asielzoekers beter wordt verdeeld over gemeenten. De wet blijft gelden totdat er voldoende opvangplekken in Nederland zijn.

Wat betekent dit voor de gemeente Hellendoorn?

De opvang van asielzoekers blijft volgens de kabinetslijn een onderwerp dat ook gemeenten raakt. Dit vraagt bestuurlijke afstemming en inzet van de ambtelijke organisatie.

Gemeentefonds en financiën

Het coalitieakkoord bevat veel ambities. De financiële uitwerking is op veel punten nog niet duidelijk. In het akkoord staat vaak nog niet hoeveel geld beschikbaar komt, hoe het wordt verdeeld en onder welke voorwaarden.

Op een aantal onderwerpen wordt wel extra budget genoemd. Het gaat bijvoorbeeld om een gemeenschapsfonds (€ 200 miljoen incidenteel en € 50 miljoen structureel), middelen voor armoede en schulden (€ 150 miljoen) en een regeling voor compensatie van chronische zorgkosten (€ 350 miljoen).

Bij veel andere onderwerpen is nog niet duidelijk hoe financiële risico's worden opgevangen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de jeugdzorg, wijzigingen in de huishoudelijke hulp via de Wmo, de uitvoering van de energietransitie, woningbouw en mogelijke extra bijstand door veranderingen in de sociale zekerheid.

In het vorige landelijke coalitieakkoord werd nog gesproken over een mogelijke verbreding van het gemeentelijk belastinggebied. Dat betekent dat gemeenten meer eigen belastingen kunnen heffen. In het huidige akkoord staat hier niets over. Het akkoord biedt dus geen perspectief op meer of andere eigen inkomsten voor gemeenten.

Wat betekent dit voor de gemeente Hellendoorn?

De financiële effecten en eventuele nieuwe verplichtingen worden pas duidelijk bij de verdere uitwerking van het beleid. Dit gebeurt via nieuwe wetgeving en via rijkscirculaires over het gemeentefonds. Dat zijn brieven van het Rijk waarin gemeenten worden geïnformeerd over de hoogte en verdeling van middelen.

Het college van burgemeester en wethouders informeert de gemeenteraad zodra er meer duidelijkheid is over de gevolgen voor middelen, taken en voorwaarden.

2.3 Regionale samenwerkingen

De regionale samenwerking van de gemeente Hellendoorn kent in de praktijk twee vormen. De eerste vorm is formele samenwerking via verbonden partijen. De tweede vorm is informele samenwerking via bestuurlijke overleggen en netwerken, waarin het college de gemeente vertegenwoordigt. Hieronder worden deze twee vormen van samenwerking beschreven. Ook wordt uitgelegd hoe de raad hierover wordt geïnformeerd. Tot slot wordt ingegaan op onderwerpen waarover de raad in de komende bestuursperiode keuzes kan maken.

Formele samenwerking

Formele samenwerking vindt plaats via verbonden partijen. Een verbonden partij is volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Dat betekent dat de gemeente meebestuurt en financieel bijdraagt.

In **deze** bijlage bij de Kadernota Verbonden Partijen 2025–2028 staat een overzicht van de verbonden partijen van de gemeente Hellendoorn per 1 januari 2025. In dit overzicht staan onder meer gemeenschappelijke regelingen (GR'en). Dit zijn samenwerkingen tussen overheden. Voorbeelden zijn de Veiligheidsregio Twente, SamenTwente, Stadsbank Oost-Nederland, Omgevingsdienst Twente, Recreatieschap Twente en Euregio (een GR naar Duits recht).

Daarnaast bevat het overzicht privaatrechtelijke deelnemingen. Dit zijn organisaties waarin de gemeente aandeelhouder is. Voorbeelden zijn BNG, Twence, Enexis en Wadinko.

In de Kadernota staat dat de gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Hellendoorn deelneemt collegeregelingen zijn. Dit betekent dat het college namens de gemeente deelneemt aan deze samenwerkingen. De Euregio is een bijzondere situatie. Naast de burgemeester, die namens het college deelneemt, zijn ook twee raadsleden van de gemeente Hellendoorn vertegenwoordigd.

Informele samenwerking

Naast de verbonden partijen neemt de gemeente Hellendoorn ook deel aan informele samenwerkingsverbanden. In deze samenwerkingen vertegenwoordigt het college de gemeente.

In het meest recente overzicht staan 39 informele samenwerkingsverbanden. Per samenwerking is vastgelegd wat het doel of de taken zijn en welke portefeuillehouder (wethouder of burgemeester) daarbij betrokken is. Deze samenwerkingen gaan bijvoorbeeld over mobiliteit en bereikbaarheid, zoals MIRT N35 en het Bestuurlijk Overleg Mobiliteit. Ook zijn er overleggen op het gebied van wonen, zoals het Bestuurlijk Overleg Wonen in het kader van de woonagenda en de woondeal.

Daarnaast zijn er samenwerkingen gericht op afstemming en lobby richting regionale organisaties, zoals BOSS. Op het gebied van veiligheid en ondermijning neemt de gemeente deel aan het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO) en het Platform IVZ.

Rekenkameronderzoek Twentse samenwerking

In juni 2025 is een rekenkameronderzoek uitgevoerd naar samenwerking in Twente. In **dit onderzoek** is een inventarisatie gemaakt van samenwerkingsverbanden in Twente. In totaal gaat het om 87 samenwerkingsverbanden. Deze zijn verdeeld in strategische/beleidsmatige samenwerking en uitvoering. Het onderzoek laat ook zien dat bij samenwerking, vooral bij informele samenwerking, bepaalde onderdelen vaak ontbreken. Het gaat bijvoorbeeld om een volledig overzicht van samenwerkingen, een duidelijke koppeling met gemeentelijke opgaven en ambities, en een eenduidige manier om raden hierover te informeren.

Rol van de gemeenteraad

Naar aanleiding van de behandeling van de Kadernota Verbonden Partijen in april 2025 heeft de raad besloten het agendapunt 'terugkoppeling uit gemeenschappelijke regelingen en bestuurlijke overleggen' weer maandelijks te agenderen.

Daarnaast is afgesproken om jaarlijks één gemeenschappelijke regeling uit te nodigen voor een informatieronde met de raad. In de komende bestuursperiode kan de raad, in gesprek met het college, keuzes maken over de rol van de gemeente Hellendoorn in de regio. Het gaat bijvoorbeeld om deelname aan regionale samenwerkingen (formeel en informeel), de vertegenwoordiging namens de gemeente en de manier waarop de raad hierover wordt geïnformeerd.

2.3.1 Ruimtelijke Ontwikkelstrategie (ROS) Twente

Wat is de huidige stand van zaken?

In november 2024 hebben het Rijk en de Twentse overheden afgesproken om samen de Ruimtelijke Ontwikkelstrategie (ROS) Twente uit te werken. Het gaat om de 14 Twentse gemeenten, de provincie Overijssel en waterschap Vechtstromen. In 2025 hebben 17 partijen aan deze strategie gewerkt. Vóór de zomervakantie van 2026 wordt eerst een conceptversie opgesteld. Na de zomervakantie volgt een definitieve versie. De vaststelling staat gepland in november 2026 tijdens het Bestuurlijk Overleg van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT). In dit overleg maken het Rijk en de regio afspraken over ruimtelijke ontwikkeling en infrastructuur. In de Ontwerp Nota Ruimte van het Rijk (september 2025) is Twente opnieuw aangewezen als kansrijke regio voor groei na 2030. De ROS Twente werkt uit wat deze ontwikkeling voor Twente kan betekenen.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Het Rijk stuurt steeds meer op centrale regie bij woningbouw. Dat betekent dat het Rijk meer bepaalt waar en hoeveel woningen worden gebouwd. Dit gebeurt onder andere via nieuwe wetgeving en door het aanwijzen van grootschalige woningbouwlocaties.

De grootste extra rijksmiddelen voor wonen en bereikbaarheid lijken pas vanaf 2028 beschikbaar te komen. In de periode 2029–2035 zijn hogere bedragen voorzien voor betaalbare woningen. Voor ontsluiting en infrastructuur ligt de nadruk op de periode 2031–2035.

Daarnaast blijft netcongestie in de komende jaren een belangrijke randvoorwaarde. Netcongestie betekent dat het elektriciteitsnet op sommige plekken vol zit. Dit kan gevolgen hebben voor woningbouw en economische ontwikkeling. In 2027 zijn er verkiezingen voor de provincie en het waterschap. Dit kan invloed hebben op prioriteiten en uitvoering in de regio. De ROS Twente wordt naar verwachting in 2026 vastgesteld. Nieuwe bestuurders kunnen daarna accenten leggen in de uitvoering.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Hoe staat de gemeenteraad tegenover de concept-ROS Twente als kader voor ruimtelijke keuzes op het gebied van wonen, werken, mobiliteit en energie?

De concept-ROS Twente wordt naar verwachting vóór het zomerreces van 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd, met de mogelijkheid om wensen en bedenkingen mee te geven, vooruitlopend op eventuele verdere verankering in de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040.

2.4 Overkoepelende thema's en ambities

2.4.1 Omgevingswet

De Omgevingswet vormt het wettelijke kader voor de fysieke leefomgeving. Dit gaat over onderwerpen zoals wonen, werken, mobiliteit, natuur, gezondheid en veiligheid. De wet bundelt verschillende regels en instrumenten in één samenhangend stelsel. Daarbij is ook de bestuurlijke rolverdeling duidelijker gemaakt. De raad bepaalt de koers en stelt de kaders vast. Dit gebeurt via de 'omgevingsvisie' en het 'omgevingsplan'. Het college voert het beleid uit en neemt besluiten over concrete initiatieven binnen deze kaders, bijvoorbeeld via omgevingsprogramma's en vergunningen. In [deze bijlage](#) leest u meer over de werking van de Omgevingswet. Hieronder volgt een nadere toelichting op onze omgevingsvisie, de omgevingsprogramma's en het omgevingsplan.

2.4.1.1 Omgevingsvisie: Hellendoorn 2040

Wat is de huidige stand van zaken?

In 2023 heeft de gemeenteraad gevraagd om een toekomstvisie voor de gemeente Hellendoorn tot 2040. Medio 2024 heeft de raad besloten om deze toekomstvisie en de omgevingsvisie samen te voegen tot één proces en één product. Sindsdien wordt gewerkt aan een brede omgevingsvisie.

De hoofdlijnen voor deze brede omgevingsvisie zijn vastgesteld in [dit](#) Koersdocument (november 2025). De eerste vijf stappen van het proces zijn inmiddels afgerond. Sinds november 2025 werkt de gemeente aan de laatste fase: het uitwerken van het Koersdocument tot een definitieve brede omgevingsvisie. Deze fase loopt tot eind 2026. In deze periode worden onder andere gebiedsuitwerkingen gemaakt, wordt gewerkt aan het vitale buitengebied en wordt een uitvoeringsstrategie opgesteld. Ook moet worden voldaan aan de MER-plicht. Dit betekent dat een milieueffectrapportage (MER) wordt uitgevoerd om de gevolgen voor het milieu in beeld te brengen. De besluitvorming door de raad over de definitieve brede omgevingsvisie staat gepland in het vierde kwartaal van 2026.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

In de tweede stap van het project is de [Wiki van Hellendoorn](#) opgesteld. Daarin staat een overzicht van de belangrijkste trends en ontwikkelingen in het brede werkveld van de gemeente. Het Koersdocument is zoveel mogelijk gebaseerd op deze trends en ontwikkelingen. Het gaat bijvoorbeeld om vergrijzing, huishoudensverdunning, bevolkingsgroei en een toenemende woningbehoefte. Ook speelt de afname van het aantal agrarische ondernemers, of een verandering in vormen van agrarisch ondernemerschap. Daarnaast wordt een grotere vraag naar ruimte voor bedrijven verwacht. Een nieuwe ontwikkeling waar alle gemeenten mee te maken krijgen, is dat energieleveranciers vanaf 1 januari 2026 geen voorrang meer geven aan het aansluiten van woningen op het elektriciteitsnet. Dit kan gevolgen hebben voor woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Het Koersdocument is in november 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin staan de hoofdlijnen van de brede omgevingsvisie. De verdere uitwerking volgt in de Omgevingsvisie Hellendoorn 2040. Deze uitwerking gaat onder andere over gebiedsgerichte keuzes, het vitale buitengebied en de uitvoeringsstrategie. Daarbij gaat het concreet om de vraag welke ontwikkelingen in welk gebied mogelijk zijn. De besluitvorming over de definitieve brede omgevingsvisie staat gepland voor het vierde kwartaal van 2026.

2.4.1.2 Volkshuisvestingsprogramma

Wat is de huidige stand van zaken?

De gemeente werkt aan het Volkshuisvestingsprogramma. Dit wordt een verplicht programma onder de Omgevingswet. Het programma werkt de ambities uit Hellendoorn 2040 verder uit voor het thema wonen. Het geeft richting aan de woningbouw, de doelgroepen en de betaalbaarheid van woningen in de komende jaren.

Om een deel van deze uitwerking samen met inwoners vorm te geven, heeft de gemeenteraad in 2025 het initiatief genomen voor een pilot burgerberaad Wonen. Dit initiatiefvoorstel is door de raad aangenomen en vastgelegd in **dit raadsbesluit**. Een burgerberaad is een groep inwoners die samen in gesprek gaat over een onderwerp en hierover advies geeft aan de gemeenteraad. De uitkomsten van het burgerberaad worden betrokken bij de verdere uitwerking van het Volkshuisvestingsprogramma. Het burgerberaad vindt plaats in dezelfde periode als de participatie rond Hellendoorn 2040. Daarom stemmen we de planning en communicatie op elkaar af. Zo is bij elke bijeenkomst duidelijk waar inwoners over meepraten en wat er met hun inbreng gebeurt.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

De vraag naar woningen blijft toenemen. Vooral betaalbare woningen en woningen voor starters, senioren en aandachtsgroepen zijn nodig. Tegelijk neemt de druk op de beschikbare ruimte toe. Ook worden de eisen op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit en leefbaarheid strenger. De rol van de gemeente bij het sturen op woningbouw wordt groter. Daarnaast blijft het nodig om de woningbehoefte te volgen en het woningbouwprogramma regelmatig bij te stellen.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Welke kaders en uitgangspunten wil de raad meegeven voor het thema wonen in de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040?

Het gaat bijvoorbeeld om de gewenste mix van doelgroepen en woningtypen, de betaalbaarheid van woningen, de spreiding over kernen en wijken en de inpassing in de leefomgeving. Ook spelen randvoorwaarden een rol, zoals mobiliteit, duurzaamheid en voorzieningen. Binnen deze kaders kan het college het Volkshuisvestingsprogramma en de uitvoering verder uitwerken en vaststellen.

2.4.1.3 Warmteprogramma

Wat is de huidige stand van zaken?

De gemeente werkt aan het Warmteprogramma. Dit programma wordt verplicht onder de Omgevingswet en volgt op de Transitievisie Warmte (2021).

Het Warmteprogramma werkt de ambities uit het Koersdocument verder uit voor het thema energie en duurzaamheid. Het gaat daarbij onder andere om CO₂-reductie, energievoorziening en wooncomfort. Er ligt nu een Ontwerp Warmteprogramma. Dit ontwerp geeft per gebied richting aan de mogelijke ontwikkeling van de warmtevoorziening. Het programma legt geen verplichtingen op aan inwoners. Bij het opstellen van het ontwerp zijn verschillende partijen betrokken, zoals inwoners, de gemeenteraad, interne vakafdelingen en externe partners zoals Enexis, Reggewoon en de waterschappen.

Het college heeft het Ontwerp Warmteprogramma op 3 maart 2026 vastgesteld. Het ontwerp is **ter kennisname** aan de raad gestuurd. In de nieuwe raadsperiode kan de raad wensen en bedenkingen meegeven. Daarna stelt het college het programma definitief vast.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

De Omgevingswet verplicht gemeenten om uiterlijk in 2027 een Warmteprogramma vast te stellen. Het programma moet daarna minstens elke vijf jaar worden herzien. De volgende herijking moet daarom uiterlijk in 2031 plaatsvinden.

De gemeente Hellendoorn kiest in deze programmaperiode voor een aanpak zonder inzet van de aanwijsbevoegdheid. Dit betekent dat inwoners niet verplicht worden om een bepaald warmtesysteem te gebruiken. Deze aanpak kan zorgen voor meer draagvlak, maar kan ook betekenen dat de overgang naar duurzame warmte langzamer verloopt.

Daarnaast blijven technische ontwikkelingen, betaalbaarheid en de capaciteit van het elektriciteitsnet belangrijke factoren. Deze ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de keuzes die in de komende jaren worden gemaakt. Daarom is het belangrijk om de voortgang te blijven monitoren en waar nodig bij te sturen.

Ook komt er meer nadruk te liggen op ondersteuning voor inwoners. Het huidige energieloket wordt daarom verder ontwikkeld tot een 'Energiehuis'. Dit wordt een herkenbaar fysiek en digitaal aanspreekpunt waar inwoners advies en begeleiding kunnen krijgen over energiebesparing en duurzame warmte.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Welke richtinggevende kaders wil de raad opnemen in de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040 voor de warmtetransitie? Daarnaast: welke wensen en bedenkingen wil de raad meegeven bij het Ontwerp Warmteprogramma, zodat het college het programma kan vaststellen in lijn met deze kaders?

2.4.1.4 Water en rioleringsprogramma

Wat is de huidige stand van zaken?

De gemeente is voornemens een vrijwillig Water en rioleringsprogramma onder de Omgevingswet op te stellen. De gemeenteraad is hierover op 3 februari 2026 tijdens een informatieronde geïnformeerd. Op dit moment wordt er gewerkt aan de projectopdracht voor dit programma. Daarin worden onder andere de scope, aanpak, planning en participatie van het Water en rioleringsprogramma nader vastgelegd. Aangezien dit het eerste vrijwillig programma onder de Omgevingswet is, wordt dit traject ook benut om ervaring op te doen met het opstellen, vaststellen en uitvoeren van een vrijwillig programma.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Met de invoering van de Omgevingswet verandert de manier waarop de gemeente beleid en instrumenten inzet. Ook verschuiven de bevoegdheden tussen college en gemeenteraad in het besluitvormingsproces, waarbij de gemeenteraad kaders stelt en het college het Water en rioleringsprogramma vaststelt.

Tegelijkertijd verandert ook de inhoudelijke opgave voor water en riolering. De gemeente heeft te maken met toenemende vervangingsopgaven in de riolering, extremere neerslag, perioden van droogte en ontwikkelingen in wet- en regelgeving, waaronder de Kaderrichtlijn Water. De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die tot doel heeft de waterkwaliteit te verbeteren. In de komende vier jaar vraagt dit om zowel bestuurlijke keuzes als verdere uitwerking van de inhoudelijke aanpak.

Waarover moet de politiek een keuze maken?

De bestuurlijke vraag is welke kaders de gemeenteraad wil meegeven voor de verdere uitwerking van het Water en rioleringsprogramma. De raad kan via de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040 richting geven aan de inhoudelijke koers voor water en riolering en stelt de financiële kaders vast, waaronder de riool- en waterzorgheffing. Het college stelt vervolgens het Water en rioleringsprogramma vast binnen deze kaders.

2.4.1.5 Omgevingsplan

Wat is de huidige stand van zaken?

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Deze wet brengt verschillende regels voor de fysieke leefomgeving samen. Het gaat bijvoorbeeld om regels over bouwen, milieu, water, natuur en ruimtelijke ordening. Onder de Omgevingswet werkt de gemeente toe naar één omgevingsplan voor het hele grondgebied. In het omgevingsplan staan de regels voor de fysieke leefomgeving binnen de gemeente.

De gemeente heeft hierbij een belangrijke rol. De gemeente stelt het omgevingsplan vast, beoordeelt veel omgevingsvergunningen en is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving. Regels en processen worden beschikbaar gemaakt via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

De gemeenteraad heeft in oktober 2025 de **startnotitie omgevingsplan** vastgesteld. Daarin is gekozen voor een gefaseerde aanpak met een regelbibliotheek als basis. Deze regelbibliotheek is inmiddels in een vergevorderd stadium. De laatste thema's worden nog getoetst aan praktische casussen, zodat duidelijk wordt of de regels goed werken en toepasbaar zijn.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

In de komende vier jaar ligt de nadruk op het stapsgewijs opbouwen en wijzigen van het omgevingsplan. Onderdelen van bestaande bestemmingsplannen, verordeningen en rijksregels worden daarbij samengebracht in één nieuw stelsel van regels.

Het omgevingsplan en de juridische vertaling van beleid zullen in de komende jaren blijvend aandacht vragen. Nieuwe beleidskeuzes moeten namelijk steeds worden vertaald naar regels in het omgevingsplan.

Daarnaast neemt de behoefte toe om regels te toetsen op toepasbaarheid. Regels moeten niet alleen juridisch kloppen, maar ook praktisch werkbaar zijn, bijvoorbeeld bij het beoordelen van aanvragen en in het DSO.

Ook blijven procedures, zoals zienswijzen en beroep, van invloed op het tempo van wijzigingen in het omgevingsplan. Daarnaast speelt de beschikbare capaciteit, zowel binnen als buiten de organisatie, een rol.

Tot slot kunnen ontwikkelingen in het buitengebied, zoals milieu- en stikstofvraagstukken, vaker aanleiding geven om regels in het omgevingsplan te actualiseren.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

De belangrijkste keuzes voor de raad hebben vooral te maken met tempo, prioritering en de mate waarin beleid juridisch wordt vastgelegd in het omgevingsplan.

Een eerste keuze gaat over de prioritering in de fasering. De raad kan bepalen welke gebieden en thema's in de komende jaren voorrang krijgen bij het uitwerken en wijzigen van het omgevingsplan.

Daarnaast kan de raad keuzes maken over de mate van juridisch detail in de regels. De vraag is hoeveel ruimte er moet zijn voor maatwerk via meer algemene regels en waar juist behoefte is aan strakkere vastlegging van beleid in juridische regels.

Ook spelen randvoorwaarden voor de uitvoering een rol. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de benodigde capaciteit en middelen om het tempo in de ontwikkeling van het omgevingsplan te behouden. Ook gaat het om de vraag hoe wordt omgegaan met mogelijke vertraging door procedures.

Tot slot kan de raad bepalen op welke punten participatie en bepaalde beleidsdoelen extra nadruk krijgen bij het opnemen van regels in het omgevingsplan.

2.4.2 Herinrichting raadzaal en hal

Wat is de huidige stand van zaken?

Het project herinrichting van het Huis voor Cultuur en Bestuur bevindt zich in de ontwerpfase. Voor de centrale hal en de balies wordt op dit moment gewerkt aan een voorlopig ontwerp.

Het ontwerpstraject voor de raadzaal ligt tijdelijk stil. Dit heeft te maken met juridische en inhoudelijke randvoorwaarden die eerst moeten worden uitgewerkt.

In het kader van dit project is ook gekeken naar het binnenklimaat van de raadzaal. Daarbij is geen gezondheidskundig probleem vastgesteld. Wel zijn er mogelijkheden om het binnenklimaat te verbeteren.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

In de komende jaren blijft er veel aandacht voor een laagdrempelige toegang tot ondersteuning voor inwoners. De raad heeft daarbij de wens uitgesproken dat voorzieningen en dienstverlening zo worden ingericht dat inwoners makkelijk contact kunnen opnemen met de gemeente en ondersteuning kunnen krijgen.

Daarnaast komt er meer nadruk te liggen op transparantie en zichtbaarheid van de lokale democratie. Dit vraagt om een inrichting van het gemeentehuis die ruimte biedt aan ontmoeting, openheid en betrokkenheid van inwoners bij het bestuur.

Tegelijk blijft de financiële ruimte beperkt. Dit betekent dat de gemeente scherpe keuzes moet maken bij investeringen in de inrichting van het gebouw en de voorzieningen.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

De raad kan zich uitspreken over de toekomst van de raadzaal. Daarbij zijn in hoofdzaak twee richtingen mogelijk: het behouden en aanpassen van de huidige raadzaal, of het verwijderen van de huidige raadzaal en het realiseren van een nieuwe raadzaal op dezelfde locatie.

Bij deze keuzes spelen verschillende factoren een rol. Het gaat bijvoorbeeld om de uitkomsten van het klimaatonderzoek, de functionele beperkingen van de huidige ruimte en de vastgestelde kaders voor het project. Daarnaast is van belang dat de raadzaal als kunstwerk is ontworpen door Claudy Jongstra. Daardoor spelen auteursrechten een rol bij eventuele aanpassingen of verwijdering van de raadzaal.

De toekomst van de raadzaal hangt daarom ook samen met de afspraken die de gemeente hierover met de kunstenares kan maken.

2.4.3 Herijking subsidieproces

Wat is de huidige stand van zaken?

In juli 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) een uitspraak gedaan die gevolgen heeft voor de manier waarop gemeenten begrotingssubsidies verstrekken. Begrotingssubsidies zijn subsidies die in de gemeentebegroting zijn opgenomen voor organisaties die activiteiten uitvoeren voor de gemeente.

De kern van de uitspraak is dat gemeenten bij het verlenen van deze subsidies in principe ruimte moeten bieden aan meerdere organisaties om mee te dingen. Ook moet het proces transparant zijn, zodat duidelijk is hoe de gemeente tot een keuze komt.

Voor 2026 is ervoor gekozen om de bestaande werkwijze nog te volgen. Dit is gedaan om de continuïteit van activiteiten te borgen. De begrotingssubsidies voor 2026 zijn inmiddels grotendeels toegekend.

De betrokken subsidiepartners (zoals genoemd in bijlage 7 van de gemeentebegroting, waaronder MEE, ZINiN, Avedan, De Welle en Evenmens) zijn per e-mail geïnformeerd over de uitspraak. De raad is hierover eveneens geïnformeerd via **deze** raadsmededeling. In het tweede kwartaal van 2026 wordt een aanpak opgesteld voor de herijking van het subsidieproces. Daarbij wordt gekeken hoe de gemeente het subsidieproces kan aanpassen aan de nieuwe juridische uitgangspunten.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

In de komende jaren moet de manier waarop de gemeente begrotingssubsidies verleent worden aangepast. Dit is nodig om te voldoen aan de juridische eisen van transparantie en gelijke kansen voor mogelijke aanbieders. Dat betekent dat begrotingssubsidies niet meer vanzelfsprekend automatisch aan één organisatie kunnen worden toegekend wanneer er mogelijk meerdere geschikte partijen zijn.

Ook zal vaker een onderbouwde keuze nodig zijn. Deze keuze moet gebaseerd zijn op objectieve en toetsbare criteria. In sommige gevallen kan ook worden gekozen voor een andere route, zoals een subsidieregeling of inkoop van diensten. Daarnaast gaan communicatie en publicatie een grotere rol spelen in het subsidieproces. Het wordt belangrijker om vooraf duidelijk te maken welke subsidie de gemeente wil verlenen en op basis van welke afweging.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Dit onderwerp wordt in deze fase ter kennisname aan de raad voorgelegd. De raad neemt op dit moment geen besluit.

De ontwikkeling is wel van belang voor de komende periode. De manier waarop het subsidieproces wordt ingericht kan namelijk invloed hebben op de continuïteit van activiteiten en op de samenwerking tussen de gemeente en haar partners.

2.5 De organisatie

Onze ambtelijke organisatie

De gemeente Hellendoorn heeft een ambtelijke organisatie van circa 410 medewerkers (ongeveer 350 fte), met een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen. De leeftijdsopbouw laat zien dat een groot deel van de medewerkers zich in de midden- en hogere leeftijdscategorieën bevindt.

De afgelopen jaren is er sprake van een vrij stabiele personeelsdynamiek, met jaarlijks grofweg circa 50 nieuwe medewerkers en ongeveer 40 medewerkers die uitstromen. De uitstroom hangt vooral samen met het aflopen van tijdelijke contracten en vertrek op eigen verzoek; pensionering speelt vooralsnog een beperkte rol. Ook de komende jaren wordt een geleidelijke en beperkte uitstroom verwacht, waardoor de personeelsomvang naar verwachting relatief stabiel blijft, met ruimte voor gerichte instroom.

De ambtelijke organisatie bestaat uit zes afdelingen en een staf, die samen zorgen voor de voorbereiding, uitvoering en ondersteuning van het gemeentelijk beleid en de dienstverlening.

Sociaal domein: houdt zich bezig met de uitvoering van verschillende wetten, zoals de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet. Daarnaast vallen binnen het sociaal domein ook taken en wettelijke verplichtingen, zoals de Wet inburgering, de taakstelling voor de huisvesting van statushouders en leerplicht.

Maatschappelijke ontwikkeling: houdt zich bezig met beleidsvraagstukken binnen het sociaal en maatschappelijk domein. Het gaat bijvoorbeeld om onderwerpen zoals sport, cultuur, jeugd en inclusie. Ook Het Ravijn – zwem sport zorg – valt onder deze afdeling.

Openbare ruimte: houdt zich bezig met beleids- en uitvoeringsvraagstukken in de openbare ruimte. Het gaat bijvoorbeeld om groen, wegen, verlichting en verkeer. Ook de buitendienst valt onder deze afdeling.

Omgevingsontwikkeling: houdt zich bezig met ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Dit heeft onder andere betrekking op wonen, vergunningen, duurzaamheid en vastgoed.

Dienstverlening en informatisering: houdt zich bezig met de dienstverlening van de gemeente, communicatie en informatisering. Het gaat bijvoorbeeld om de dienstverlening aan inwoners en de communicatie over onderwerpen die voor hen relevant zijn. Daarnaast houdt de afdeling zich bezig met informatisering, zoals informatieveiligheid en de beschikbaarheid en werking van systemen en applicaties.

Bedrijfsvoering: houdt zich bezig met het ondersteunen van de organisatie, zodat beleid en uitvoering goed kunnen plaatsvinden. Het gaat daarbij onder andere om financiën (zoals begroting, administratie en business control), inkoop en contractbeheer, juridische zaken, personeel en organisatie (P&O) en belastingen.

Staf: houdt zich bezig met het ondersteunen van het bestuur en het management bij organisatiebrede vraagstukken. De staf helpt bij het organiseren, ondersteunen, voorbereiden en volgen van bestuurlijke en strategische processen.



2.6 Financiën

2.6.1 Planning en controlcyclus

De planning- en controlcyclus (P&C) wordt de komende periode stapsgewijs doorontwikkeld. De P&C-cyclus is het proces waarmee de gemeente begroot, tussentijds rapporteert en achteraf verantwoording aflegt.

Het doel is dat de indeling en opbouw beter aansluiten bij de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040. Daardoor wordt de samenhang tussen opgaven, doelen, middelen en resultaten duidelijker. Ook sluit de informatie in de begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken beter aan bij de manier waarop de gemeente haar koers en opgaven heeft geordend.

Deze doorontwikkeling is besproken met de P&C-werkgroep. Op basis daarvan wordt een voorstel voorbereid voor de verdere inrichting en invoering van deze werkwijze. Dit voorstel wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.6.2 Financieel perspectief komende vier jaar

De programmabegroting 2026 van de gemeente Hellendoorn laat een voorzichtig en overwegend beleidsarm financieel beeld zien. Dat past bij 2026 als overgangsjaar, met gemeenteraadsverkiezingen en de vorming van een nieuw college. De begroting voor 2026 wordt sluitend gemaakt, maar wel met inzet van incidentele middelen: het tekort van € 247.000,— wordt gedekt uit de vrij aanwendbare reserve. Ook voor 2027 is reserve-inzet nodig. Daarmee volgt Hellendoorn het advies van de VNG en de provincie om de begroting sluitend te presenteren en verscherpt toezicht te voorkomen. Tegelijk is het structurele beeld minder gunstig: vanaf 2028 lopen de tekorten weer op, tot circa € 2,5 miljoen in 2030. Het financiële ravijn is daarmee niet verdwenen, maar feitelijk doorgeschoven.

De tijdelijke verlichting komt vooral door extra middelen uit de meicirculaire gemeentefonds 2025, maar daartegenover staan stevige kostenstijgingen. Met name loon- en prijsontwikkelingen, hogere zorgkosten in Wmo en jeugdzorg, stijgende rente- en financieringslasten en noodzakelijke vervangingsinvesteringen zetten de begroting onder druk. De gemeente kiest daarom voor beperkt nieuw beleid, vooral gericht op afronding van bestaand beleid, wettelijke taken en verbetering van de bedrijfsvoering. Aan de inkomstenkant zijn de tarieven en leges met 6% verhoogd; voor OZB en afvalstoffenheffing geldt een stijging van 2,8% terwijl de riool- en waterzorgheffing niet stijgt.

De financiële positie blijft op korte termijn beheersbaar, maar vraagt richting de nieuwe raadsperiode mogelijk wel om scherpe keuzes. Het investeringsniveau is hoog, met netto investeringen van bijna € 15 miljoen in 2026 en ruim € 20 miljoen in 2027. Daardoor neemt de druk op liquiditeit en financiering toe en zal de gemeente naar verwachting op termijn extra leningen moeten aantrekken. Tegelijk dalen de totale reserves meerjarig. De kern is daarom dat de begroting 2026 een werkbare brug vormt naar de volgende bestuursperiode.

Het voorlopig meerjarenperspectief ziet er als volgt uit:

Meerjarenperspectief	Bedragen x € 1.000				
	Begroting 2026	MJR 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Structureel begrotingsaldo					
Saldo begroting 2026	-	-	- 2.555	- 2.959	- 2.471
Structurele doorwerking <u>najaarsrapportage 2025</u>	18	-72	-117	-148	-87
Decembercirculaire gemeentefonds 2025	85	27	28	28	28
Totaal meerjarenperspectief	103	-45	-2.644	-3.079	-2.530

Hierin is verwerkt de programmabegroting 2026, de structurele doorwerking van de najaarsrapportage 2025 en de decembercirculaire van het gemeentefonds 2025. Dit vormt de basis voor de programmabegroting 2027. De komende maanden krijgen we meer duidelijkheid over de indexatie waar we rekening mee moeten houden en andere mutaties zoals autonome ontwikkelingen, cao-consequenties, renteontwikkelingen en dergelijke. Maar het belangrijkste is de meicirculaire van het gemeentefonds.

In de meicirculaire zal waarschijnlijk een aantal maatstaven worden aangepast. Waarschijnlijk ook de maatstaf huishoudens met een laag inkomen. Het betreft een van de belangrijkste sociaaleconomische criteria in het verdeelmodel. Deze maatstaf bepaalt voor circa 20% onze inkomsten uit het gemeentefonds. De hoogte van de uitkering per gemeente is afhankelijk van het aantal huishoudens met een laag inkomen, waarbij 45% van deze groep bestaat uit ouderen. Het aanpassen van deze maatstaf kan grote financiële gevolgen hebben voor een individuele gemeente. Gezien de samenstelling van de Hellendoorns bevolking is een fors financieel nadeel voor ons niet ondenkbaar als de maatstaf wordt aangepast. Om dit risico deels af te dekken is vanaf 2025 een behoedzaamheid van € 570.000,— structureel opgenomen.

Ook is het de bedoeling om de herverdeling van het gemeentefonds wat enkele jaren geleden bevroren is weer op te pakken. Volgens de berekening van destijds is de gemeente Hellendoorn een voordeelgemeente en maken we nog aanspraak op een bedrag van € 1,2 miljoen. Dit bedrag ontvangen we dan gefaseerd vanaf 2027 in stappen van ongeveer € 0,5 miljoen per jaar.

Een belangrijk financieel aandachtspunt binnen het meerjarenbeeld is de taakstelling die vanaf 2027 is opgenomen voor de Hervormingsagenda Jeugd. Deze loopt op van € 0,5 miljoen in 2027 naar ruim € 1,0 miljoen structureel vanaf 2028. Een belangrijk deel van deze besparing moet worden gerealiseerd via de nieuwe inkoop van jeugdhulp. Daarbij is ingezet op maatregelen waarvan de financiële effecten de komende jaren zichtbaar moeten worden, zoals het voorkomen en verkorten van residentiële zorg en het toepassen van tariefdifferentiatie.

Tegelijkertijd is de haalbaarheid van deze taakstelling niet volledig door de gemeente zelf te beïnvloeden. Een deel van de besparing is namelijk afhankelijk van landelijke keuzes, bijvoorbeeld over de afbakening van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht. Dat maakt dit onderdeel van de begroting kwetsbaar en onzeker. Om beter te kunnen sturen, werkt regionaal een werkgroep indicatoren aan de ontwikkeling van stuurinformatie, onder meer over wachttijden en de duur van (residentiële) zorg. Daarmee moet het mogelijk worden om de effecten van maatregelen beter te volgen en waar nodig tijdig bij te sturen.

Daarnaast blijft ook de landelijke monitoring van belang. Per 1 januari 2026 is de externe en onafhankelijke Deskundigencommissie voor de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 opnieuw geïnstalleerd. Deze commissie beoordeelt in hoeverre de afspraken rond de jeugdzorg daadwerkelijk worden uitgevoerd en brengt hierover een zwaarwegend advies uit aan het Rijk en de VNG. Het eerste advies verscheen in januari 2025; een volgend advies wordt begin 2027 verwacht. Daarmee blijft de taakstelling op jeugd niet alleen een financieel, maar ook een bestuurlijk risico voor de komende raadsperiode.

2.6.3 Financiële doorkijk 2040

Met het oog op de komende bestuursperiode en de grote investeringsopgaven waar de gemeente voor staat, heeft de raad in november het college verzocht een financiële doorkijk op te stellen (motie vreemd Financiële doorkijk tot 2040 - 11 november 2025). Ook heeft wethouder Nijenbanning in oktober de toezegging gedaan om een overzicht te geven van zachte investeringen voor de komende tien tot 15 jaar, om de raad meer inzicht te geven in komende investeringen.

Het college heeft de ambtelijke organisatie gevraagd dit nader uit te werken. In de financiële doorkijk zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- Een inventarisatie op hoofdlijnen van de te verwachten investeringen (>500.000,—);
- Een eerste vertaling van deze investeringen naar afschrijvingslasten en mogelijke stijging in rentelasten. Dit heeft namelijk effect op de te verwachten structurele lasten;
- Een globaal beeld van mogelijke inkomsten die effect kunnen hebben op structurele baten;
- Een eerste inschatting van de mogelijke effecten van de landelijke herverdeling, voor zover die op dit moment te duiden zijn. We verwachten hierover in de meicirculaire meer informatie over.

U wordt over deze uitkomsten geïnformeerd tijdens de informatiesessie van 14 april 2026.

Deze financiële doorkijk 2040 is een eerste inventarisatie van de investeringsopgaves waar de gemeente Hellendoorn de aankomende jaren voor staat. Hierbij hebben we ons beperkt tot de grotere opgaves, waarbij we als richtlijn opgaves groter dan € 0,5 miljoen hebben gehanteerd. Daarmee hebben we geprobeerd een zo volledig mogelijk beeld te geven. Tegelijkertijd moeten we ook constateren dat er nog zaken niet helder zijn, en dat er veel onzekerheden zijn. De doorkijk is daarmee nadrukkelijk een eerste verkenning en niet volledig.

Gezien de termijn waarop de doorkijk is gevraagd (de komende 15 jaar) kunnen we veel zaken nog onvoldoende overzien en niet alles is op dit moment al goed te kwantificeren in geld. Tegelijkertijd verandert de wereld om ons heen substantieel. Denk daarbij aan bijvoorbeeld klimaatverandering, digitalisering, sociaal-maatschappelijke verandering en de geopolitieke onrust. Deze kunnen van invloed zijn op de aard en de omvang van de gemeentelijke opgaven.

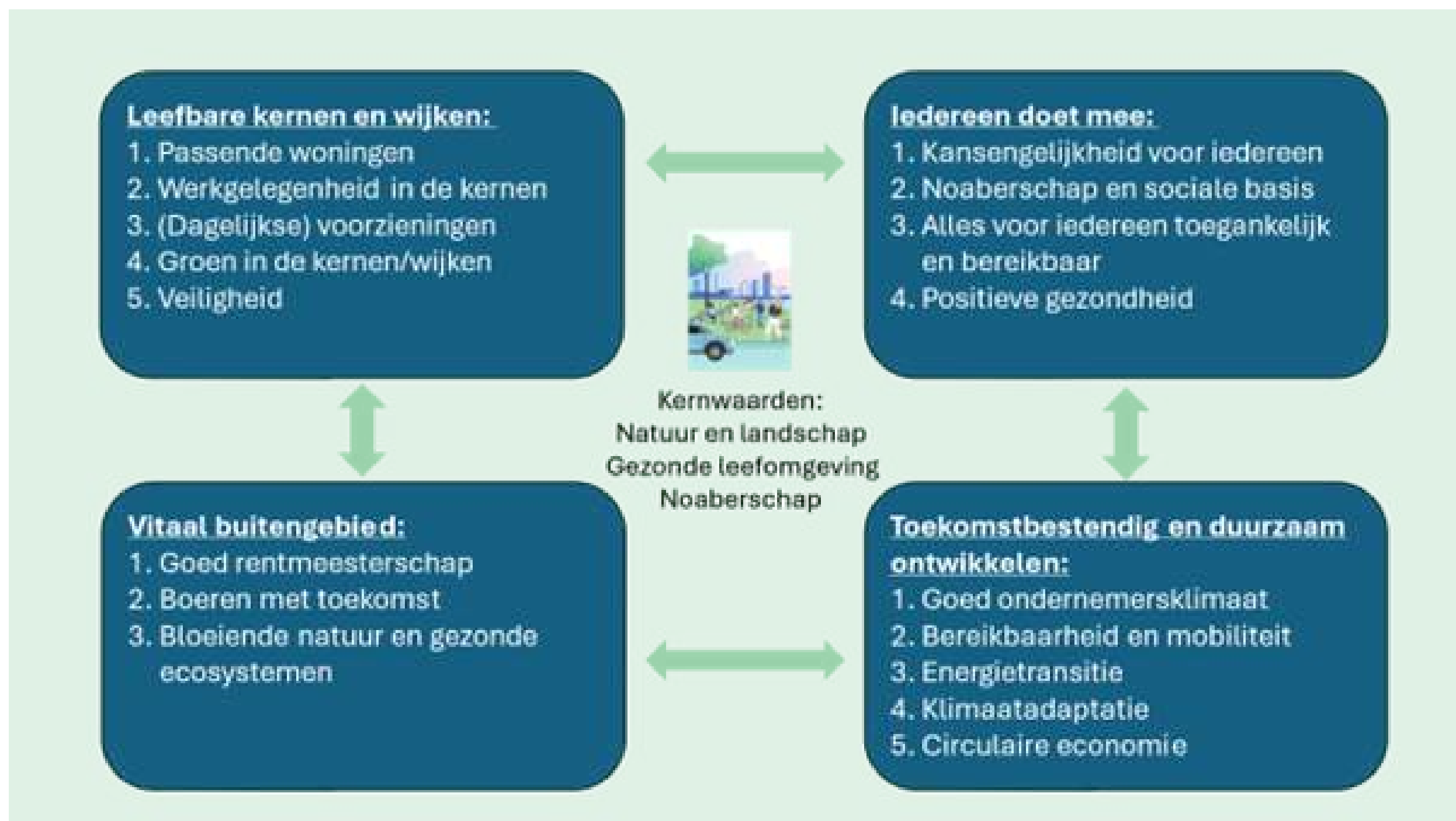
Anderzijds is duidelijk dat dit aanleiding geeft voor bestuurlijke keuzes. De huidige meerjarenraming laat in 2029 een structureel tekort van € 2,4 miljoen zien, terwijl in het Koersdocument van de brede omgevingsvisie ambities zijn opgenomen die richting 2040 substantiële investeringen vragen. Dat biedt in de komende bestuursperiode aanleiding tot bestuurlijke afwegingen over onder meer de prioritering van investeringsopgaves onderling, hoogte van het kwaliteitsniveau, timing van de investeringen, financiële haalbaarheid en te hanteren risicoprofiel. Deze keuzes hangen daarmee samen met de uitvoeringskracht van de organisatie en toeleverende partijen. De capaciteit van de organisatie en de markt zijn beperkt en mogelijk zelfs beperkend in de uitvoering van de ambitie.

De financiële doorkijk naar 2040 levert een belangrijk eerste beeld op van de opgaven die op ons afkomen, maar roept ook veel (vervolg)vragen op. Dit realiseren we ons terdege, en vraagt dus een nadere uitwerking in de aanloop naar onder andere de begroting 2027. De financiële doorkijk kan daarom worden gezien als een richtinggevend instrument. De doorkijk maakt zichtbaar waar in de komende jaren substantiële investeringen worden voorzien, maar ook op welke onderdelen nog onzekerheden bestaan of nadere uitwerking nodig is. Daarnaast biedt de doorkijk inzicht in de samenhang tussen opgaven, ambities en beschikbare middelen en maakt deze mogelijke financiële knelpunten zichtbaar.

Hiermee kan de financiële doorkijk een hulpmiddel zijn bij het maken van bestuurlijke afwegingen en beleidskeuzes.

3. Toelichting per opgave

Om de missie van het Koersdocument van de brede omgevingsvisie richting 2040 waar te maken, zijn vier centrale opgaven geformuleerd en vastgesteld. Deze opgaven zijn: Leefbare kernen en wijken, Iedereen doet mee, Vitaal buitengebied en Toekomstbestendig en duurzaam ontwikkelen. Deze opgaven hangen met elkaar samen. Ze worden gedragen door drie kernwaarden: natuur en landschap, een gezonde leefomgeving en noaberschap (zie schema hieronder).



Deze indeling helpt om het geheel te ordenen. Het betekent echter niet dat de opgaven los van elkaar staan. In de praktijk hangen ze sterk met elkaar samen. Keuzes binnen de ene opgave hebben vaak gevolgen voor één of meer andere opgaven. Daarom is het belangrijk om de opgaven altijd in samenhang te bekijken.

Een belangrijk uitgangspunt daarbij is groeien om groen, gezond en verbonden te blijven. Om ook in 2040 (en daarna) een aantrekkelijke gemeente te zijn om in te wonen, werken, ondernemen en ontspannen, kiest Hellendoorn voor groei. Niet om zo groot mogelijk te worden, maar om sterk en vitaal te blijven. Zonder groei kan de druk op voorzieningen toenemen, wordt het lastiger om jongeren te binden en kan ook de werkgelegenheid onder druk komen te staan.

Daarom is de ambitie, die in de koers van Hellendoorn 2040 is vastgelegd, om tot 2050 ongeveer 5.000 woningen te bouwen.

In de volgende paragrafen wordt per opgave toegelicht wat er speelt en welke politieke vraagstukken daarbij horen. De indeling helpt om de onderwerpen overzichtelijk te presenteren, terwijl de samenhang tussen de opgaven steeds een belangrijk uitgangspunt blijft.

3.1 Leefbare kernen en wijken

3.1.1 Routekaart naar 1000 woningen

Wat is de huidige stand van zaken?

Er ligt een door de raad vastgestelde koers waarin wonen een belangrijk thema is. De Routekaart versnelling woningbouw is het uitvoeringsinstrument bij deze koers tot 2032. De uitvoering is inmiddels gestart. De woningbouwopgave is echter structureel en vraagt om inzet over meerdere bestuursperiodes. De laatste stand van zaken vindt u [hier](#).

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

De vraag naar woningen blijft hoog. Tegelijk wordt de regelgeving complexer, bijvoorbeeld door stikstofregels en beperkingen op het elektriciteitsnet (netcongestie). Ook staat de betaalbaarheid van woningen steeds meer onder druk. Tegelijk groeit de noodzaak om woningbouw te versnellen en actief te sturen, zoals ook is benoemd in het Koersdocument van de brede omgevingsvisie. Dit vraagt om blijvende politieke aandacht voor wonen, omdat voldoende woningen belangrijk zijn voor de leefbaarheid in de kernen en wijken en voor de sociale samenhang in de gemeente.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

De raad kan richting geven door keuzes te maken over verschillende onderdelen van de woningbouwopgave. Het gaat bijvoorbeeld om de prioritering van woningbouwlocaties, de inzet van capaciteit en middelen voor de uitvoering en de vraag hoe wordt omgegaan met tegenwind, zoals stikstofregels of vertraging in projecten. Daarnaast kan de raad keuzes maken over de balans tussen snelheid, betaalbaarheid en kwaliteit bij nieuwe woningbouw.

3.1.2 Huisvesting aandachtsgroepen

Wat is de huidige stand van zaken?

De gemeente staat voor de opgave om kwetsbare woningzoekenden met een urgente woonvraag te huisvesten. Het gaat bijvoorbeeld om statushouders, mensen die een zorginstelling verlaten, arbeidsmigranten en Oekraïense ontheemden.

Statushouders

De gemeente ontvangt twee keer per jaar een taakstelling van het Rijk voor het huisvesten van statushouders (voor de eerste en tweede helft van het jaar). De achterstand uit 2024 (36 personen) is grotendeels ingelopen. In 2025 bedroeg de taakstelling 92 personen, waarvan 80 zijn gehuisvest. De resterende achterstand bedraagt 12 personen. De taakstelling voor 2026 (eerste helft) bedraagt 42 personen.

Oekraïense ontheemden

Sinds het voorjaar van 2022 vangt de gemeente ongeveer 280 Oekraïense ontheemden op. Zij verblijven vooral in gedeelde opvanglocaties. De meeste ontheemden werken of volgen onderwijs. Als zij voldoende inkomen hebben, betalen zij een eigen bijdrage voor hun verblijf. De huidige regeling voor opvang loopt tot 5 maart 2027. Daarna verandert hun juridische status en wordt duurzame huisvesting het uitgangspunt (zie paragraaf 3.2.2 voor meer informatie).

Regie op locaties

Om meer regie te krijgen op de huisvesting van aandachtsgroepen, werkt de gemeente aan het in beheer nemen van geschikte locaties. Het gaat daarbij om projecten voor tijdelijke en permanente huisvesting in gemeentelijk eigendom. Kansrijke locaties zijn onder andere zorglocatie Kerkstraat 138 (beschikbaar vanaf juni 2026) en de voormalige schoolwoningen aan de Vederkruid. Deze woningen kunnen mogelijk worden omgebouwd tot vier appartementen voor urgente woningzoekenden.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

De druk op de woningmarkt blijft hoog. Daardoor groeit de vraag naar tijdelijke en flexibele woonoplossingen voor verschillende kwetsbare doelgroepen. Ook neemt de vraag toe naar geschikte locaties en naar sturing op de beschikbaarheid en het beheer van deze locaties. Daarnaast vraagt de verwachte statuswijziging van Oekraïense ontheemden om een tijdige voorbereiding op meer duurzame huisvesting (zie paragraaf 3.2.2 voor meer informatie).

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Welke kaders en uitgangspunten wil de raad meegeven voor de huisvesting van urgente doelgroepen, zowel tijdelijk als structureel? Daarbij gaat het ook om de mate van gemeentelijke regie, bijvoorbeeld bij beheer of eigendom van locaties en om de financiële randvoorwaarden.

3.1.3 Spreidingswet

Wat is de huidige stand van zaken?

Wettelijk kader en taakstelling

De Spreidingswet is sinds 1 februari 2024 van kracht en vormt het wettelijke kader voor de verdeling van asielopvang over gemeenten. Op grond van deze wet stelt het Rijk periodiek een capaciteitsraming vast, die wordt vertaald naar een provinciale opgave en een indicatieve verdeling over gemeenten.

Voor 2026 is de benodigde opvangcapaciteit landelijk vastgesteld op circa 88.000 plaatsen. Voor de provincie Overijssel betekent dit een opgave van 5.801 opvangplaatsen, waarvan 370 voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).

In de meest recente indicatieve verdeling komt voor de gemeente Hellendoorn een opgave van circa 196 opvangplaatsen naar voren, waarvan 13 voor alleenstaande minderjarigen. De verdere invulling van deze opgave vindt plaats via regionale afstemming tussen gemeenten, provincie en Rijk, waarbij wordt toegewerkt naar een gezamenlijke provinciale inzet.

De opgave voor de gemeente omvat naast het beschikbaar stellen van fysieke ruimte ook het verlenen van de benodigde vergunningen en het faciliteren van de uitvoering, doorgaans door het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). De wet voorziet in interbestuurlijk toezicht, waarbij hogere overheden een rol hebben in de naleving van het wettelijk kader.

Lokale besluitvorming in Hellendoorn

In 2024 is binnen Hellendoorn onderzocht of een AZC van circa 200 plaatsen op een specifieke locatie gerealiseerd kon worden. In april 2025 heeft het college besloten deze optie niet verder te realiseren, onder meer vanwege:

- netcongestie, waardoor tijdige aansluiting niet mogelijk was;
- stikstof- en natuurvergunningproblematiek, waarbij realisatie binnen de wettelijke kaders onzeker of niet haalbaar bleek;
- risico's voor planning, uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid.

Dit besluit heeft duidelijk gemaakt welke opties op dit moment niet haalbaar zijn. Voor de invulling van de opgave zijn nog geen nadere keuzes gemaakt.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Landelijk beleid en wetgeving

In het landelijke coalitieakkoord is opgenomen dat de Spreidingswet het uitgangspunt blijft voor de verdeling van opvangcapaciteit, in combinatie met maatregelen gericht op een meer beheersbare instroom en het terugdringen van noodopvang.

De landelijke opgave voor asielopvang wordt periodiek geactualiseerd op basis van nieuwe ramingen. Wat kan leiden tot bijstelling van de omvang en verdeling van de opgave.

Ruimtelijke en uitvoeringscontext

Netcongestie, stikstofbeperkingen en schaarste aan geschikte locaties spelen naar verwachting ook de komende jaren een belangrijke rol. Dit kan van invloed zijn op de haalbaarheid van grotere, monofunctionele locaties (zoals één centrale opvanglocatie). Tegelijk kan spreiding over meerdere kleinere locaties gevolgen hebben voor de benodigde bestuurlijke regie, communicatie en uitvoeringscapaciteit.

Financiële aspecten

Bij de opvang van asielzoekers spelen financiële aspecten een rol. De financiering van opvang verloopt via regelingen van het Rijk en het COA. De gekozen vorm en organisatie van opvang kunnen van invloed zijn op kosten en de inzet van middelen.

Maatschappelijke aspecten

De wijze waarop opvang wordt georganiseerd en het moment van besluitvorming kunnen van invloed zijn op maatschappelijke reacties en het draagvlak in de samenleving. Ook de gekozen vorm van besluitvorming speelt hierbij een rol. De mate en wijze van participatie kunnen verschillen, bijvoorbeeld in het moment waarop inwoners worden betrokken en de ruimte die wordt geboden voor invloed op het besluit. Deze keuzes kunnen samenhangen met verschillen in tempo van besluitvorming, ervaren regie en draagvlak.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

De onderstaande vragen spelen op verschillende niveaus, van bestuurlijke strategie tot concrete invulling.

Bestuurlijke strategie

De gemeente kan bepalen op welke wijze zij zich verhoudt tot Rijk en provincie, bijvoorbeeld in de mate waarin actief wordt gestuurd op de invulling van de opgave of meer volgend wordt geopereerd.

Rolopvatting van de gemeente

De gemeente kan verschillende rollen innemen, variërend van een faciliterende rol (met het COA als uitvoerende partij) tot een meer regisserende rol, met bijbehorende inzet en verantwoordelijkheden.

Schaal en spreiding

Er zijn verschillende benaderingen mogelijk, zoals concentratie op één grotere locatie of spreiding over meerdere kleinere locaties. Deze benaderingen verschillen onder andere in ruimtelijke inpassing, organisatorische complexiteit en mogelijke effecten op de omgeving

Invulling AMV-opvang

De opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) vraagt om specifieke voorzieningen en begeleiding. Daarbij kan worden gekozen voor integratie binnen reguliere opvang of voor een afzonderlijke organisatie van deze opvang.

3.1.4 Eenderderegeling

Wat is de huidige stand van zaken?

De gemeente Hellendoorn heeft een subsidieregeling voor de nieuwbouw of verbouw van maatschappelijke accommodaties. In deze regeling kan de gemeente maximaal één derde van de kosten bijdragen, met een maximum van €50.000 per project. De regeling gaat uit van cofinanciering. Dat betekent dat initiatiefnemers zelf een deel van de kosten betalen en ook financiering zoeken bij andere partijen. De gemeente kan vervolgens een aanvullende bijdrage verstrekken. De regeling is bedoeld voor accommodaties met een maatschappelijk doel en bij voorkeur voor multifunctioneel gebruik.

Tijdens de begrotingsraad in november 2023 is een motie ingediend om de regeling te verruimen voor de ontwikkeling van multifunctionele accommodaties. Deze motie is uiteindelijk niet in stemming gebracht, nadat de wethouder had toegezegd de regeling te betrekken bij het onderzoek naar de toekomst van maatschappelijke accommodaties.

Bij de behandeling van de accommodatievisie is vervolgens een amendement aangenomen. Daarin wordt het college gevraagd om met voorstellen te komen voor de verdere ontwikkeling van maatschappelijke accommodaties. Daarbij hoort ook een voorstel voor het integreren of aanpassen van de regeling voor maatschappelijke accommodaties, inclusief een financiële onderbouwing.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Uit het traject rond de accommodatievisie blijkt dat maatschappelijke accommodaties een belangrijke rol spelen voor ontmoeting, sport, cultuur en sociale activiteiten in dorpen en wijken. Tegelijk staan deze voorzieningen onder druk. Dat komt onder andere door stijgende onderhouds- en energiekosten, veranderingen in het gebruik van gebouwen en een afnemend aantal vrijwilligers.

In verschillende kernen wordt daarom gekeken naar meer samenwerking en multifunctioneel gebruik van accommodaties. Dit kan helpen om gebouwen efficiënter te gebruiken en voorzieningen te behouden voor inwoners. Tegelijk kunnen investeringen in nieuwe of vernieuwde accommodaties groot zijn. Daardoor wordt het steeds gebruikelijker dat meerdere partijen samen investeren in een project.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

In de komende bestuursperiode kan de raad keuzes maken over de toekomstige vorm en toepassing van de subsidieregeling voor maatschappelijke accommodaties. Daarbij kan de raad onder andere kijken naar de rol van de regeling binnen het bredere subsidie- en accommodatiebeleid, de voorwaarden waaronder initiatieven voor maatschappelijke of multifunctionele accommodaties worden ondersteund en de hoogte en inzet van de gemeentelijke bijdrage in relatie tot andere financieringsbronnen.

De verdere uitwerking van deze onderwerpen wordt verwacht in het voorstel dat het college voorbereidt naar aanleiding van het aangenomen amendement. Daarnaast is in het uitvoeringsplan maatschappelijke accommodaties aangegeven dat de herijking van het subsidiebeleid en de regeling voor maatschappelijke accommodaties een onderwerp kan zijn voor verdere politieke afweging.

3.2 Iedereen doet mee

3.2.1 Strategische visie op het sociaal en maatschappelijk domein

Wat is de huidige stand van zaken?

De Strategische visie Sociaal en Maatschappelijk Domein (SD/MD) is het overkoepelende beleidskader voor het sociaal en maatschappelijk domein. De visie is opgebouwd rond vier pijlers: Kansrijk opgroeien, Gezondheid (nu en later), Meedoen en Leefbaarheid.

Nieuwe beleidsvoorstellen binnen het sociaal en maatschappelijk domein worden meestal gekoppeld aan één of meer van deze pijlers.

De raad stelt de kaders voor dit domein vast. Dat gebeurt vooral via beleidsplannen, verordeningen en financiële kaders. Het college en de ambtelijke organisatie werken deze kaders verder uit en zorgen voor de uitvoering.

In de afgelopen periode zijn op verschillende onderdelen beleidskaders geactualiseerd en vastgesteld. Daardoor is er een actuele basis voor beleid die aansluit bij de SD/MD-visie. Daarnaast wordt een deel van het sociaal en maatschappelijk beleid beïnvloed door regionale afspraken en voorzieningen. Dit geldt vooral voor jeugdzorg en delen van de publieke gezondheid. Deze regionale afspraken bepalen mede hoe lokaal beleid kan worden uitgevoerd en welke beleidsruimte en financiële mogelijkheden er zijn.

Tot slot wordt gewerkt aan duidelijkere informatie voor de raad. Hiervoor worden raadsindicatoren ontwikkeld die aansluiten bij de vier pijlers van de SD/MD-visie. Deze indicatoren worden opgenomen in de planning- en controlcyclus.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Voor de komende vier jaar zijn, in relatie tot de SD/MD-visie, enkele ontwikkelingen van belang. Allereerst hebben wijzigingen in landelijke wet- en regelgeving invloed op het sociaal en maatschappelijk domein. Deze veranderingen kunnen gevolgen hebben voor lokaal beleid en kunnen leiden tot aanpassing van verordeningen en beleidskaders.

Daarnaast blijft er op verschillende onderdelen sprake van regionale samenwerking, bijvoorbeeld bij jeugdzorg en delen van de publieke gezondheid. Daardoor kunnen regionale keuzes en de beschikbaarheid van voorzieningen invloed hebben op lokale keuzes en financiële ontwikkelingen.

Tot slot groeit de behoefte aan duidelijkere informatie en verantwoording richting de raad. Daarbij ligt de nadruk op rapportages die aansluiten bij de vier pijlers van de SD/MD-visie. Deze rapportages worden opgenomen in de planning- en controlcyclus.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Dit onderdeel wordt ter kennisname aan de raad voorgelegd. Op dit moment ligt er geen besluit voor.

In de komende periode kan de raad wel betrokken worden bij verschillende onderwerpen. Dit kan bijvoorbeeld spelen bij het vaststellen of actualiseren van beleidsplannen die onder één of meer pijlers van de SD/MD-visie vallen, inclusief de bijbehorende kaders en financiële gevolgen. Ook kan de raad betrokken worden bij het aanpassen van verordeningen of andere raadsbesluiten als gevolg van wijzigingen in landelijke wetgeving.

Daarnaast speelt de rol van de raad bij de begroting en de planning- en controlcyclus, bijvoorbeeld bij keuzes over prioriteiten, de inzet van middelen en de manier waarop de raad wordt geïnformeerd via indicatoren en rapportages.

Tot slot kan de raad formeel betrokken worden bij regionale dossiers, bijvoorbeeld via zienswijzen, wanneer deze invloed hebben op lokale beleidskaders of financiële middelen.

3.2.2 Statuswijziging Oekraïense ontheemden

Wat is de huidige stand van zaken?

Sinds het voorjaar van 2022 vangt de gemeente Oekraïense ontheemden op. Per januari 2025 gaat het om ongeveer 280 personen, verdeeld over meerdere opvanglocaties, waaronder enkele grotere locaties in Hellendoorn en Nijverdal. De opvang is grotendeels ingericht zoals bij de start. Dat betekent dat er vaak gedeelde voorzieningen zijn en in veel gevallen ook gedeelde slaapkamers.

Oekraïense ontheemden kunnen werken of onderwijs volgen. Het merendeel doet dat ook. De financiële regeling verloopt via specifieke regels voor Oekraïense ontheemden. Mensen met voldoende inkomen betalen een eigen bijdrage voor de opvang. Wie geen inkomen heeft, ontvangt leefgeld.

De huidige speciale wet- en regelgeving loopt tot 5 maart 2027. Daarna krijgen Oekraïense ontheemden een reguliere verblijfsvergunning voor drie jaar. Vanaf dat moment gelden voor hen dezelfde rechten en plichten als voor andere inwoners, bijvoorbeeld bij werk, inkomen en ondersteuning (zoals de Participatiewet). Het recht op opvang vervalt dan. Het uitgangspunt wordt duurzame huisvesting.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

De komende periode staat in het teken van de overgang van opvang naar reguliere huisvesting en ondersteuning vanaf maart 2027. Dat betekent dat de ondersteuning die nu via opvanglocaties wordt georganiseerd geleidelijk afneemt. Oekraïense ontheemden zullen dan meer gebruik gaan maken van reguliere voorzieningen en gemeentelijke dienstverlening.

Voor 2026 is daarom een voorbereidend traject gestart. Samen met De Welle is een programma opgezet met workshops over onderwerpen die belangrijk zijn voor het verdere verblijf in Nederland. Het gaat bijvoorbeeld om huisvesting, werk, onderwijs, financiën, sport en vrije tijd en contact met overheid en andere instanties.

Tegelijk vraagt deze overgang om aanpassingen in de gemeentelijke ondersteuning en samenwerking met partners, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

In 2026 zijn beleidskeuzes nodig over de ondersteuning van Oekraïense ontheemden na maart 2027. Vanaf dat moment vallen zij onder de reguliere voorzieningen en ondersteuning van de gemeente. Ook zijn keuzes nodig over de huisvesting, wanneer de huidige opvang wordt afgebouwd. In de planning wordt ervan uitgegaan dat de raad in het tweede kwartaal van 2026 over deze keuzes een besluit neemt.

3.2.3 GALA en AZWA

Wat is de huidige stand van zaken?

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

GALA staat voor Gezond en Actief Leven Akkoord: een landelijk akkoord van onder meer het Rijk, gemeenten, GGD'en en zorgverzekeraars om gezondheid, preventie en de sociale basis lokaal en regionaal te versterken. Het akkoord is gericht op een gezonde generatie in 2040 en bevat afspraken over thema's als een gezonde leefomgeving, een gezonde leefstijl en vitaal ouder worden. Het GALA is in Hellendoorn inhoudelijk op koers en wordt uitgevoerd conform afspraken. Resultaten zijn zichtbaar, maar een deel van de financiering is per 2026 gestopt.

Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA)

AZWA staat voor Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord: een akkoord tussen het ministerie van VWS en zorg- en welzijnsorganisaties met afspraken om zorg en ondersteuning toegankelijk en betaalbaar te houden. Het akkoord bouwt voort op het GALA en het IZA (Integraal Zorg Akkoord) en richt zich onder meer op samenwerking tussen zorg en sociaal domein, het terugdringen van arbeidsmarkttekorten en het beperken van wachttijden. De concrete lokale invulling moet nog worden vastgesteld.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

In de komende jaren neemt de druk op zorg en het sociaal domein naar verwachting verder toe. Dit komt onder andere door vergrijzing, gezondheidsachterstanden en mentale problematiek, vooral onder jongeren. Tegelijk zet het landelijke beleid sterker in op preventie: het voorkomen van gezondheidsproblemen en het versterken van de sociale basis.

Ook verandert de financiële context. Vanaf 2026 worden de specifieke GALA-middelen deels afgebouwd. Dat betekent dat sommige aanpakken alleen kunnen worden voortgezet als zij worden opgenomen in de reguliere beleids- en begrotingscyclus of worden verbonden met andere landelijke akkoorden, zoals AZWA.

Daarnaast wordt regionale samenwerking belangrijker. Voor de uitvoering van gezamenlijke aanpakken en het delen van kennis groeit het belang van samenwerking binnen regionale verbanden zoals Twentse Koers en SamenTwente. Tegelijk ontstaat er meer behoefte aan samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen, bijvoorbeeld tussen het sociaal domein, zorg en de fysieke leefomgeving. Ook wordt beleid steeds vaker onderbouwd met data en monitoring.

Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA)

AZWA bouwt voort op bestaande akkoorden, zoals IZA en GALA. Het richt zich onder andere op preventie, mentale gezondheid en een betere samenwerking tussen zorg en welzijn. Naar verwachting zal de komende jaren meer nadruk komen te liggen op regionale samenwerking en gezamenlijke uitvoering, waarbij gemeenten een belangrijke rol hebben.

Daarnaast ligt het voor de hand dat bestaande netwerken en ketenaanpakken verder worden ontwikkeld, in plaats van dat nieuwe afzonderlijke programma's worden opgezet. Ook zal landelijke monitoring, bijvoorbeeld via instrumenten zoals de AZWA-scan, naar verwachting leiden tot nieuwe verwachtingen richting regio's en gemeenten.

Voor gemeenten betekent dit dat lokaal beleid steeds meer samenhang krijgt met regionale samenwerking, bijvoorbeeld binnen Twentse Koers. Het wordt daardoor belangrijker om lokale doelen, regionale afspraken en uitvoeringscapaciteit in samenhang te bekijken.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

De raad kan keuzes maken over de voortzetting van onderdelen van de GALA-aanpak, wanneer de tijdelijke financiering afloopt. Daarbij kan de raad richting geven aan welke thema's en aanpakken prioriteit krijgen, de rol van preventie en gezondheid in het gemeentelijk beleid en de begroting en de manier waarop lokaal en regionaal wordt samengewerkt.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

De raad kan ook keuzes maken over de aansluiting van AZWA op het gemeentelijk sociaal en maatschappelijk beleid. Daarbij kan de raad richting geven aan de prioriteiten die de gemeente hierin stelt, de samenhang met bestaand beleid en de inzet van middelen en regionale samenwerking.

3.3 Vitaal buitengebied

3.3.1 Stikstof

Wat is de huidige stand van zaken?

Met de uitspraken van de Raad van State van 18 december 2024 is de situatie rond stikstof verder aangescherpt. Sinds deze uitspraken is intern salderen niet meer zonder meer mogelijk. Intern salderen betekent dat een project extra stikstof kan veroorzaken, zolang die toename binnen hetzelfde project wordt gecompenseerd. In veel gevallen is hiervoor nu een natuurvergunning nodig.

De provincie Overijssel heeft daarom het verlenen van natuurvergunningen voorlopig opgeschort tot 1 februari 2027. Het is op dit moment nog onduidelijk hoe de vergunningverlening daarna wordt ingericht. Dit zorgt ervoor dat veel ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente moeilijker uitvoerbaar zijn.

De gemeente Hellendoorn ondervindt hierdoor structurele belemmeringen bij de uitvoering van projecten. Voor werkzaamheden die stikstof kunnen veroorzaken op nabijgelegen Natura 2000-gebieden is vaak een natuurvergunning nodig. Zelfs een kleine toename van stikstofdepositie kan juridisch al als significant worden beschouwd.

Daardoor kunnen beheer- en onderhoudswerkzaamheden en investeringsprojecten vertraging oplopen. In de praktijk blijkt het steeds lastiger om projecten uit te voeren zonder lange procedures of aanvullende maatregelen. Om hier beter mee om te gaan, is in november 2025 een stappenplan opgesteld. Met dit stappenplan wordt per project bekeken hoe kan worden omgegaan met mogelijke stikstofeffecten. Het doel is om projecten waar mogelijk toch uit te voeren binnen de geldende regels en met aanvaardbare risico's. Dit stappenplan wordt bij elke projectfase of bij belangrijke beslismomenten toegepast.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

De komende periode zal het Rijk nieuw beleid moeten ontwikkelen voor het stikstofdossier. Dit beleid is nodig om duidelijkheid te geven over vergunningverlening en de ruimte voor ontwikkeling.

Wanneer er meer duidelijkheid komt over het landelijk beleid, kan ook de provincie Overijssel weer natuurvergunningen verlenen. Dat is belangrijk voor de voortgang van ruimtelijke ontwikkelingen en projecten in de gemeente.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Voor het thema stikstof is op dit moment beperkt ruimte voor lokale besluitvorming. De mogelijkheden voor beleid hangen sterk af van landelijke keuzes over stikstofbeleid en van het moment waarop de provincie Overijssel weer natuurvergunningen kan verlenen.

Zodra hierover meer duidelijkheid is, kan de gemeente beter beoordelen wat dit betekent voor ruimtelijke ontwikkelingen, zoals landbouw, industrie en woningbouw.

In de tussentijd ligt er wel een vraag voor de raad over de aanpak van lopende projecten. Het gaat bijvoorbeeld om de vraag in hoeverre de gemeente aansluit bij juridische procedures en besluiten van Rijk en provincie en in hoeverre al voorbereidingen worden getroffen voor gemeentelijke plannen en projecten.

3.4. Duurzaam en toekomstbestendig ontwikkelen

3.4.1 Programma Duurzaamheid

*NB. Het programma duurzaamheid is **geen** programma zoals die staat beschreven onder de Omgevingswet.*

Wat is de huidige stand van zaken?

Het Programma Duurzaamheid 2025–2030 is in uitvoering. Dit programma geeft richting aan het doel om de gemeente Hellendoorn in 2050 energieneutraal en klimaatbestendig te maken.

Op verschillende onderdelen zijn al stappen gezet. Vooral binnen de energietransitie is echter nog extra inzet nodig om de doelen voor 2030 te behalen.

Binnen de thema's biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulariteit wordt verder gewerkt aan beleid, maatregelen en uitvoering.

Tegelijk krijgt duurzaamheid een steeds grotere rol in andere beleidsterreinen. Het speelt bijvoorbeeld een rol bij ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw en de inrichting van de leefomgeving. Daarom wordt er steeds meer in samenhang gewerkt aan deze onderwerpen.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

In de komende jaren neemt de druk op de fysieke leefomgeving verder toe. Op nationaal niveau is sprake van een samenloop van opgaven, zoals woningbouw, energie, natuur, water en mobiliteit, die binnen de beschikbare ruimte in samenhang moeten worden afgewogen.

Tegelijkertijd ontwikkelt het stelsel van wet- en regelgeving zich verder. Met de invoering van de Omgevingswet is een integrale benadering van de leefomgeving het uitgangspunt geworden. In de komende jaren krijgt dit verder invulling, onder meer via het omgevingsplan en aanvullende landelijke kaders.

Daarnaast werkt het Rijk aan de Nota Ruimte, waarin richting wordt gegeven aan de verdeling van de beschikbare ruimte en de samenhang tussen nationale opgaven. Deze kan doorwerken in keuzes op regionaal en lokaal niveau. Ook krijgen klimaatadaptatie en het belang van water en bodem een nadrukkelijke plek in landelijke beleidskaders. Dit betekent dat deze aspecten explicieter worden meegenomen in ruimtelijke plannen en afwegingen.

Tot slot blijven uitvoeringsfactoren zoals netcongestie, schaarste aan personeel en beperkte uitvoeringscapaciteit van invloed op de haalbaarheid en fasering van projecten.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

De raad kan keuzes maken over de kaders en prioriteiten van het Programma Duurzaamheid voor de komende bestuursperiode. Daarbij gaat het om de vraag welke thema's voorrang krijgen, welk ambitieniveau passend wordt geacht en op welke wijze duurzaamheid een plaats krijgt in ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw en de energietransitie.

Ook kan de raad keuzes maken over de mate waarin de gemeente, binnen beschikbare middelen en randvoorwaarden, inzet op thema's als klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulariteit en energie.

3.4.2 Energietransitie

Wat is de huidige stand van zaken?

Landelijk en regionaal wordt bij nieuwe projecten voor wind- en zonne-energie vaak uitgegaan van minimaal 50% lokaal eigendom. Dit betekent dat inwoners of lokale partijen voor minstens de helft eigenaar kunnen worden van een energieproject. In de gemeente Hellendoorn sluit dit aan bij de Koers van de brede omgevingsvisie Hellendoorn 2040, waarin duurzame energie en participatie van inwoners en lokale partijen een belangrijke plaats hebben.

Voor windenergie heeft de raad in het geamendeerde windbeleid vastgelegd dat Hellendoorn inzet op 100% lokaal eigendom. De verdere uitwerking van dit uitgangspunt krijgt vorm in de afspraken en voorwaarden die gelden bij concrete initiatieven.

Voor wind zijn de uitgangspunten vastgelegd in **dit** windbeleid. Voor zonneparken en andere vormen van grootschalige energieopwek moet nog verder worden uitgewerkt hoe lokaal eigendom wordt geregeld en vastgelegd.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Bij nieuwe projecten voor wind- en zonne-energie komt steeds meer nadruk te liggen op participatie en lokaal eigendom. Dit hangt samen met landelijke en regionale afspraken en de verdere uitwerking daarvan in beleid en instrumenten.

Daarnaast blijft netcongestie een belangrijke factor voor het tempo en de haalbaarheid van projecten. Hierdoor kan het nodig zijn om projecten gefaseerd uit te voeren, projecten te bundelen of meer gebruik te maken van energieopslag en flexibel energiegebruik.

Ook worden energiecoöperaties steeds professioneler en werken zij vaker samen met ontwikkelaars. Daardoor worden afspraken over lokaal eigendom en participatie steeds vaker vastgelegd in samenwerkingsconstructies.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Welke uitgangspunten wil de raad hanteren voor lokaal eigendom en participatie bij projecten voor grootschalige duurzame energie?

Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de vraag hoe bestaande uitgangspunten worden toegepast bij nieuwe initiatieven. Voor windenergie geldt nu het uitgangspunt van 100% lokaal eigendom. Ook moet worden bepaald welke uitgangspunten gelden voor zonneparken en andere vormen van grootschalige energieopwek.

3.4.3 Netcongestie

Wat is de huidige stand van zaken?

Netcongestie betekent dat het elektriciteitsnet niet genoeg capaciteit heeft om alle vraag naar en het aanbod van elektriciteit te verwerken. Door de verdere elektrificatie - bijvoorbeeld door warmtepompen, elektrische auto's en duurzame energie - neemt de druk op het elektriciteitsnet toe. Daardoor worden nieuwe aansluitingen onzekerder of moeten ze langer wachten.

Dit heeft directe gevolgen voor gemeentelijke opgaven, zoals woningbouw, mobiliteit en bedrijvigheid. Projecten kunnen hierdoor vertraging oplopen of moeten worden aangepast vanwege een gebrek aan netcapaciteit.

Tegelijk zijn er maatregelen nodig om het elektriciteitsnet te versterken. Denk bijvoorbeeld aan extra kabels, nieuwe transformatorstations en tijdelijke oplossingen, zoals energieopslag en het slim sturen van het gebruik van elektriciteit.

Welke trends of veranderingen verwachten we in de komende vier jaar?

Netcongestie zal naar verwachting nog langere tijd een probleem blijven. Daardoor kan het nodig zijn om projecten te combineren en vaker gebruik te maken van energieopslag en flexibel gebruik van elektriciteit.

In de komende jaren kan de druk op het elektriciteitsnet eerst verder toenemen, voordat de situatie verbetert. Om het elektriciteitsnet te versterken zijn grote aanpassingen in de infrastructuur nodig. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe kabels, transformatorstations en elektriciteitskasten. Dit betekent dat er in verschillende delen van de gemeente ingrijpende en langdurige werkzaamheden in de openbare ruimte kunnen plaatsvinden.

Welke bestuurlijke vraag ligt voor?

Netcongestie: welke rol wil de gemeente innemen bij het omgaan met netcongestie? Gaat het vooral om volgen en agenderen van ontwikkelingen, of wil de gemeente ook actief bijdragen, bijvoorbeeld door projecten te faciliteren, te stimuleren of samen met partners te organiseren?

Samenhang energie en warmte: hoe wil de gemeente de keuzes rond netcongestie verbinden met het warmteprogramma en met de rol van de gemeente in de energietransitie? Daarbij gaat het onder andere om onderwerpen zoals lokaal eigendom en energiegemeenschappen.

4. Bijlagen

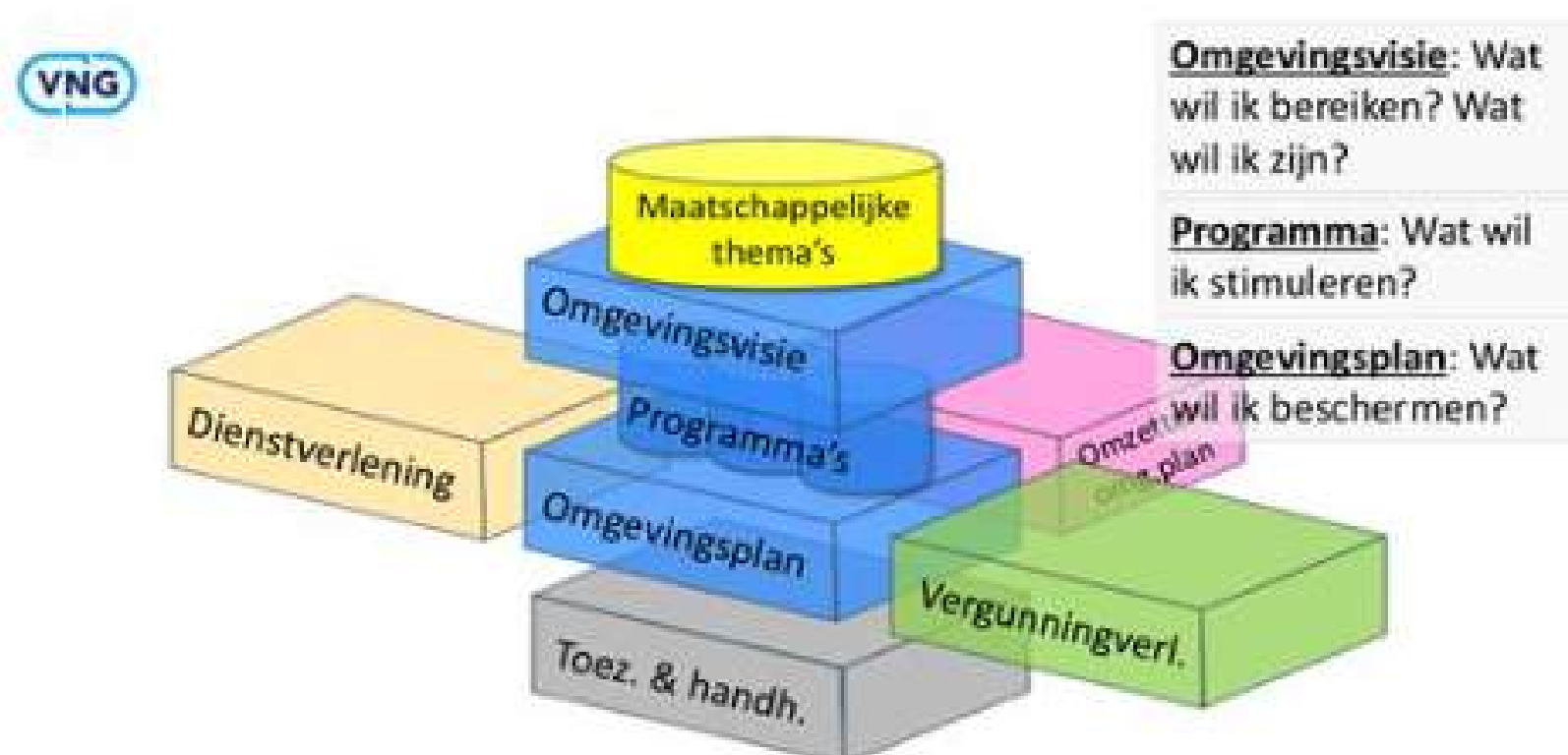
4.1. De omgevingswet

De Omgevingswet is het wettelijke raamwerk voor de fysieke leefomgeving: wonen, werken, mobiliteit, natuur, gezondheid en veiligheid. De wet bundelt regels en instrumenten tot één samenhangend stelsel en maakt de bestuurlijke kern helder: de gemeenteraad stuurt op koers en kaders, het college voert uit en beslist over concrete initiatieven binnen die kaders. In dit document nemen we u mee in het instrumentarium van de Omgevingswet.

4.1.1 Het stelsel in één oogopslag

Zoals hierboven beschreven bundelt de Omgevingswet regels voor de fysieke leefomgeving. Gemeenten kunnen daarmee op samenhangende wijze sturen: eerst de koers bepalen, daarna maatregelen organiseren, vervolgens regels vastleggen en tot slot concrete aanvragen beoordelen.

- Strategisch (koers): omgevingsvisie
- Tactisch (maatregelen): omgevingsprogramma's
- Juridisch (regels): omgevingsplan
- Uitvoering (besluiten per initiatief): omgevingsvergunning, toezicht en handhaving



Figuur 1. Omgevingswet als 'blokkendoos' (bron: VNG)

4.1.2. De instrumenten (wat is het en wie is bevoegd?)

Op de volgende pagina vindt u een overzicht wat zich richt op de instrumenten waar de raad en het college in de praktijk het meest mee werken. Andere kerninstrumenten in de wet zijn onder meer algemene rijksregels (zoals het Besluit bouwwerken leefomgeving) en het projectbesluit (vooral bij Rijk/provincie/waterschap).

Instrument	Waarvoor? (kort)	Wie stelt vast?	Wie voert uit/besluit?
Omgevingsvisie	De eerste gemeentelijke vertaling van de Omgevingswet is de omgevingsvisie. Dit is het strategische instrument waarin de raad vastlegt welke ambities en keuzes de gemeente op de langere termijn maakt voor de leefomgeving. De omgevingsvisie zet de koers en biedt samenhang tussen beleidsterreinen, zonder direct per locatie juridische rechten of plichten te creëren.	Gemeenteraad	College gebruikt de visie als basis voor uitvoering en verdere uitwerking.
Programma('s)	De koers uit de omgevingsvisie wordt door het college uitgewerkt in programma's. Programma's maken concreet wat we gaan doen, wanneer, met welke middelen en met welke partners. Daarmee vormen programma's de brug tussen ambitie en uitvoering. Sommige programma's zijn (deels) verplicht.	College	College gebruikt de visie als basis voor uitvoering en verdere uitwerking.
Omgevingsplan	De juridische kern van het gemeentelijk stelsel is het omgevingsplan. Hierin worden beleidskeuzes vertaald naar bindende regels: wat mag waar, onder welke voorwaarden, en welke eisen gelden voor activiteiten in de leefomgeving. Het omgevingsplan is daarmee het belangrijkste toetsingskader voor initiatiefnemers en voor vergunningverlening.	Gemeenteraad	College past regels toe (vergunningen, maatwerk, toezicht/handhaving).
Omgevingsvergunning	In de dagelijkse praktijk gaat het om concrete aanvragen en projecten. Via de omgevingsvergunning besluit het college over individuele initiatieven. Daarbij weegt het college belangen af binnen de kaders van het omgevingsplan, hogere regelgeving (Rijk/provincie/waterschap) en relevante beleidsuitgangspunten.	n.v.t. (besluit per aanvraag)	College beslist op aanvragen (incl. voorschriften, weigering of verlening).

4.1.3. Samengevat

Samengevat vervult de gemeenteraad binnen de Omgevingswet een kaderstellende en richtinggevende rol door het vaststellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Het college heeft een uitvoerende en beslissende rol bij programma's, vergunningverlening en handhaving. In de praktijk vraagt de Omgevingswet om een continue wisselwerking tussen raad en college. De raad stuurt op hoofdlijnen en langetermijndoelen, terwijl het college signalen uit de uitvoering kan terugkoppelen die aanleiding geven tot bijstelling van beleid of regels. Zo ontstaat een cyclisch proces van sturen, uitvoeren en bijstellen, waarin de bestuurlijke rollen helder blijven maar inhoudelijk nauw met elkaar zijn verbonden.